

E-government en de archivaris¹

Karel Velle
Archivaris
Rijksarchief Beveren
Kruibekesteenweg 39/1
9120 Beveren
tel. 03-750 29 77
fax. 03-750 29 70
e-mail:
karel.velle@pandora.be

I N S T A P

Sinds geruime tijd worden hypeachtige kreten over elektronische overheid (E-government) en de gevolgen voor de relatie tussen burgers, bedrijven en overheid in diverse media breed uitgemeten.

Wat is Egov precies: een revolutie of een (noodzakelijke) stap in de evolutie van het informatiemanagement? En welke zijn de gevolgen voor het beheer van archiefbescheiden?

Archivarissen maken zich sinds geruime tijd zorgen over de gevolgen van de automatisering van de informatiestromen en de bedrijfsvoering bij de overheid voor de bewaring van de informatie op lange termijn. Terwijl zij met hun 'checklist digitale archivering' de boer opgaan en hun richtlijnen in verband met digitaal archief bij archiefvormers en -beheerders proberen te slijten, voltrekt zich sinds enkele jaren bij de overheid traag maar zeker een revolutie: e-government (electronic government) (voortaan afgekort tot Egov)². Na de e-business of e-commerce-hype van het midden van de jaren 1990 overheerst Egov vandaag – in de Angelsaksische landen al sinds het einde van de jaren 1990 – de politieke agenda van regeringsleiders in de hele Westerse wereld. Egov slokt zeer aanzienlijke budgetten op en beïnvloedt grondig en in een steeds hoger tempo de relatie tussen de burger en de overheid, meer in het bijzonder de communicatie tussen de burger en de overheid en de communicatie tussen diverse actoren onderling. Wie alleen de term 'e-government' loslaat in één van de vele zoekmotoren op het

internet (Google, Altavista e.a.) beseft onmiddellijk dat de ontwikkeling van de informatie- en communicatietechnologie vérstreckende gevolgen heeft voor het dagelijks functioneren van publieke instellingen, voor de relatie van deze instellingen met burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties, alsook voor al wie beroepshalve bezig is met het documenteren van de samenleving³.

WAT IS EGOV?

Egov is niet gemakkelijk te definiëren omdat er wereldwijd bijna evenveel visies en plannen bestaan als er landen of overheidstradities zijn, en omdat de Egov-implementatie niet in alle landen goed wordt gedocumenteerd⁴. Egov betekent: "het gebruik van (ICT-) technologie om de toegang tot en het verlenen van openbare diensten voor burgers, zakenpartners, leveranciers en ambtenaren te vergemakkelijken"⁵. Het Egov-concept staat voor een elektronische overheid die een geïntegreerde dienstverlening verzorgt via het internet en de burgers en de bedrijven via deze weg beter, dit wil zeggen doeltreffender en sneller, kan informeren⁶. Het eindresultaat is een 'betere overheid' en de 'modernisering van het overheidsbeleid'.

Een eerste doel is te komen tot een beter functionerende en transparantere overheid. Egov sluit volledig aan bij plannen voor administratieve ver-

In de rubriek 'Instap' worden technieken die relevant zijn voor het vakgebied van archivaren, bibliothecarissen en documentalisten op een introducerende manier voorgesteld.

De voorliggende 'Instap' biedt een inzicht in e-government en de gevolgen voor archivaren.

eenvoudiging: alle vragen om inlichtingen aan de overheid, alle courante informatieverstrekkingen van de overheid⁷, wachtdiensten van dokters tot de menu's van de OCMW-maaltijden, aangifte bij politie, aanvragen van identiteitsbewijzen, alle attesten die afgeleverd en nagezien moeten worden en alle betalingen aan de overheid, zullen via het internet afgehandeld en gecontroleerd kunnen worden. Het finale doel is een dienstverlening 24 uur per dag en een volledige integratie en proactiviteit: alle overheidsdiensten – en sommige private diensten – zijn met elkaar verbonden en de burger wordt tijdig op de hoogte gebracht van wanneer zijn paspoort verloopt of wanneer hij een nieuwe vergunning moet aanvragen...

Egov mag niet verward worden met de informatisering van de werkprocessen van de overheid alleen, met het raadplegen van de agenda van de gemeenteraad op de website van de gemeente of met de websites van diverse overheden waar burgers informatie kunnen downloaden, publicaties kunnen bestellen, een formulier kunnen aanvragen of hun klachten kwijt kunnen. *"Het is niet omdat een overheid pc's met internet-aansluiting of een website heeft dat ze aan Egov doet"*⁸.

HOE VERLOOPT DE INVOERING VAN EGOV?

Egov wordt gradueel aangepakt⁹, verloopt in een aantal stadia en volgens een actieplan. De Egov-maturiteit van de leden van de Europese Gemeenschap wordt trouwens door de Europese Commissie op geregelde tijdstippen aan de hand van bepaalde indicatoren gemeten¹⁰.

Het *eerste stadium* is dat van de dienstverlening via websites. De elektronische loketten zijn gelinkt aan de overheidsorganisaties op alle bestuurslagen. Het elektronisch loket mag dan een voor de burger nuttig navigatie-instrument zijn naar de bevoegde dienst, de burger moet vooraf weten bij welke overheid hij met zijn probleem moet aankloppen. Een goed voorbeeld is de websites van de gemeenten waar formulieren gedownload kunnen

E-GOVERNMENT VERHOOGT DE TRANSPARANTIE VAN HET BELEID

worden, waar nuttige informatie te vinden is over burgerlijke stand, reispassen, bouwvergunningen en dergelijke meer¹¹. Medio 2000 beschikten weliswaar 42% van de gemeenten in Vlaanderen en in Brussel over een officiële website, maar de overgrote meerderheid bood (nog) geen elektronische dienstverlening via de website¹². De stap naar daadwerkelijke elektronische communicatie en transactie bleek voor de meerderheid van de lokale besturen vooralsnog een brug te ver. Twee jaar later (mei 2002) waren 70% van de steden en gemeenten on line¹³. Een tweede voorbeeld: de website van de Dienst Administratieve Vereenvou-

diging¹⁴ waarop ongeveer 500 overheidsdiensten staan en een honderdtal formulieren on line ingevuld kunnen worden. Deze fase is eigenlijk geen Egov want wat bestaat wordt gewoon on line aangeboden. Van enige vorm van coördinatie en integratie is vooralsnog geen sprake. Elke organisatie maakt van de internettechnologie gebruik om informatie aan te bieden.

Het *tweede stadium* is dat van de automatische verwijzfunctie via portals of portaalsites: de burger wordt via centrale toegangspoor-ten bediend. Hij moet niet meer op zoek gaan naar een bevoegde administratie maar wordt via een centrale poort met de bevoegde instantie in contact gebracht. Portaalsites zijn geen overbodige luxe voor een complex land als België, met zijn ingewikkelde staatsstructuur, zijn vele organisaties en bevoegdheden. Bekende portals zijn www.vlaanderen.be of www.overheid.nl¹⁵, die toegang bieden tot alle informatie van de overheid op het internet. Andere voorbeelden zijn de portals van de Belgische ministeries van Financiën en Justitie¹⁶ en www.e-regering.be die de weg wijst naar alle Belgische instellingen en diensten die Egov-initiatieven nemen.

De elektronische overheid is meer dan een portaal waar de burger digitale informatie kan verkrijgen. De volgende stap, de *derde fase*, is die van de non-stop dienstverlening waarbij gestreefd wordt naar communicatie, dit wil zeggen interactiviteit en transacties. De burger kan niet alleen documenten opvragen die hem via de post worden toegestuurd, hij kan die ook in elektronische vorm terugsturen¹⁷. Hij kan via het internet zijn btw-aangifte doen of zich in het handelsregister inschrijven. Ook de controle van de identiteit en van de authenticiteit gebeurt via elektronische weg. Non-stop dienstverlening met mogelijkheid tot transactie betekent bijvoorbeeld dat langs elektronische weg

authentieke akten kunnen worden afgeleverd en dat de betalingen aan de overheid (patronale bijdragen, boetes, belastingen...) elektronisch kunnen gebeuren. In deze fase moeten problemen als vertrouwelijkheid, veiligheid, privacy en elektronische handtekening worden opgelost. De wettelijke hinderpalen voor de invoering van de digitale handtekening worden in België gaandeweg opgeruimd. Met een wet van 20 oktober 2000¹⁸, die het Burgerlijk Wetboek wijzigde, werd de elektronische handtekening ingevoerd in de gerechtelijke en buitengerechtelijke procedure en bij wet van 9 juli 2001¹⁹, houdende vaststelling van de regels in verband met het juridisch kader voor de elektronische handtekening en de certificatediensten, werd de elektronische handtekening volledig gelijkgesteld met de handgeschreven handtekening en werd de Europese richtlijn omgezet naar Belgisch recht.

In een *vierde fase* wil de overheid een administratieve vereenvoudiging realiseren door bepaalde dienstverleningen onder te brengen in netwerken (clusters) om de snelheid van de dienstverlening op te voeren. De virtuele loketten van verschillende organisaties, agentschappen, parastatalen en private dienstverleners (ziekenfondsen, hospitalen) worden samengevoegd, dit wil zeggen: de dienstverlening wordt samengebracht maar de producten blijven afzonderlijk bestaan. De informatie wordt bij de burger of bedrijven slechts één maal opgevraagd maar wordt nadien doorgestuurd naar de overheden die dezelfde informatie nodig hebben.

Dit maakt afspraken noodzakelijk in verband met elektronische data-uitwisseling, verificatie en opslag. Een goed voorbeeld is de Kruispuntbank Ondernemingen (KBO), het ondernemersloket dat in 2003 operationeel wordt, een project waar verschillende federale departementen bij betrokken zijn²⁰. De KBO zal algemene ondernemingsgegevens opslaan en beheren ten dienste van verschillende overheidsdiensten in het kader van hun werkzaamheden.

De *laatste fase* is die van de volledige integratie van diensten en van de proactiviteit. Volgens de internationale literatuur is Egov pas geslaagd wanneer diverse overheidsdiensten én private organisaties samen de dienstverlening via een centrale portal op het internet aanbieden en realiseren. In deze fase zal de overheid volledig van aanschijn veranderd zijn. Er wordt gestreefd naar een proactieve in plaats van een reactieve dienstverlening. De overheden brengen de burger of de bedrijven op de hoogte van het verlopen van milieuvergunningen, het verstrijken van beroepstermijnen...

EGOV BIJ DE BELGISCHE FEDERALE OVERHEID²¹

Eén van de doelstellingen die de huidige federale regering in haar regeringsverklaring van 1999 inschreef was een administratieve vereenvoudiging realiseren door overheidsinformatie digitaal beschikbaar te maken voor het publiek. In de Ministerraad van 17 oktober 2000 werd een vijfjarenplan 'informatie, samenleving en elektronische overheid' goedgekeurd²², dat op een aantal principes berustte:

- de geïntegreerde overheid moet proactief diensten aanbieden;
- de overheid moet zich organiseren volgens de functionele vragen van de burgers en bedrijven (dus niet langer volgens ministeries, departementen en diensten);
- er worden één of meerdere platforms gecreëerd waaraan diverse overheden participeren. Een samenwerkingssakkoord met de Gemeenschappen en de Gewesten wordt voorbereid waarbij alle partijen er zich toe verbinden samen te werken op het gebied van de bouw, de coördinatie en de exploitatie van een gemeenschappelijk e-platform, het definiëren van XML-interfaces tussen bestuurslagen...;
- gestreefd wordt naar een hechte publiek-private samenwerking²³.

De Commissie voor Binnenlandse Zaken en Administratieve Aangelegen-

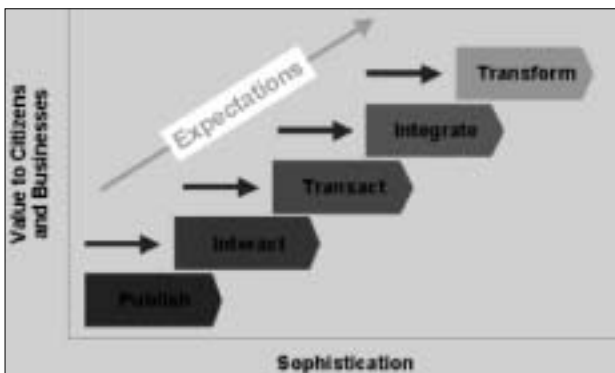
heden van de Belgische Senaat formuleerde op 16 januari 2001 dertien aanbevelingen voor een elektronisch bestuur, waaronder de interactie ontwikkelen tussen bestaande websites en het toepassen en verspreiden van de elektronische handtekening. Op het federale niveau werden Egov-koepels opgericht in drie domeinen²⁴:

- in het domein van de sociale zekerheid²⁵. De backoffice van de Kruispuntbank harmoniseert vandaag al de datatransfer tussen 200 diensten. Elke Belg beschikt sinds 2001 over een elektronische sociale zekerheidskaart of SIS-kaart, die tegen 1 mei 2003 vervangen zal worden door een geïntegreerde SIS- en identiteitskaart met of zonder elektronische handtekening²⁶. Deze chipkaart zal gebruikt worden voor de identificatie en authenticatie. De burger zal de keuzemogelijkheid hebben bij welke certificatieautoriteit hij die handtekening aanvraagt (de gemeente bijvoorbeeld²⁷). Voor de werkgevers zullen vanaf 2003 de sociale-zekerheidsaangiften alleen nog elektronisch gebeuren. Miljoenen papieren formulieren zullen wegvallen²⁸;
- in het domein van financiën. Het ambitieuze vijfjaren-informaticaplan van minister Reynders 2001-2005 voorziet het downloaden van formulieren, elektronische btw- en douaneaangifte, de verbinding met kantoren van notarissen en gerechtsdeurwaarders... Over anderhalf jaar kunnen we onze belastingaangifte via het internet doen;
- ten slotte is er de algemene koepel van de federale overheid die verantwoordelijk is voor onder meer: het uitbouwen van de PKI (public key infrastructure)²⁹ en de verspreiding van de digitale handtekening en de certificatie ervan, en voor de Kruispuntbank Ondernemingen, het ondernemingsregister.

In tegenstelling tot andere Westerse landen, waar voor Egov-hervormingen slechts één minister verantwoordelijk is, zijn er bij de federale overheid drie ministers bevoegd. Er is bovendien

geen ministercomité of bestuursorgaan die de Egov-implementatie stuurt en begeleidt. De minister voor Ambtenarenzaken en Modernisering van de Openbare Besturen is verantwoordelijk voor de PKI, voor de elektronische identiteitskaart en voor de organisatie van de backoffices. Hij wordt hiervoor bijgestaan door de Federale Overheidsdienst voor Informatie- en Communicatietechnologie (Fedict³⁰), een agentenschap dat op 11 mei 2001³¹ werd opgericht en uit verschillende ICT-stuurgroepen en technische werkgroepen bestaat. De minister van Telecommunicatie is vooral bevoegd voor de samenwerkingsverbanden, langs elektronische weg, tussen overheid en private organisaties. De minister van Economische Zaken en Wetenschapsbeleid tenslotte is bevoegd voor de accreditatie van de certificaatdienstverleners en voor een meerjarig ondersteuningsprogramma voor de uitbouw van de informatiemaatschappij (2001-2008). Eén van de onderzoeksprogramma's die dit ministerie ondersteunt heeft betrekking op de standaardisering van een digitaal burgerloket en gegevensuitwisseling in XML (vooral bestemd voor de uitwisseling van gegevens in verband met burgerlijke stand en bevolking)³².

Ook bij het Ministerie van Justitie, meer bepaald bij de rechterlijke orde,

Schematische voorstelling van de implementatie van Egov en van de voordelen op lange termijn (bron: http://www.state.ma.us/itd/massgov/publications/strategicplan/2_benefits_eGov.htm).

wordt sinds 2000 koortsachtig gewerkt aan een Egov-project dat de naam van e-justice ('justitie via de computer') meekreeg³³. Het e-justiceproject wordt, inzake de juridische aspecten van de ICT voor de gerechtelijke procedure (authenticiteitsvraagstuk), begeleid door een werkgroep opgericht in de schoot van het Centre de Recherches en Information et Droit (CRID) van de Facultés Universitaires de Notre-Dame de la Paix te Namur (prof. Yves Poulet)³⁴. De doelstellingen van het e-justiceprogramma zijn:

- de realisatie van een optimale elektronische communicatie tussen de burger/de bedrijven, de federale politie, de gerechtelijke diensten en alle actoren van Justitie (advocaten, notarissen, gerechtsdeurwaarders);
- het realiseren van een optimale communicatie tussen alle gerechtelijke diensten;
- de totale reorganisatie van de backoffices bij de griffies en de parketten, onder meer door de invoering van het elektronisch dossier dat door alle bevoegde diensten geraadpleegd kan worden³⁵.

Partijen zullen hun conclusies elektronisch, via gestructureerde webpagina's, ter griffie kunnen neerleggen. Nu worden conclusies op de meest diverse manieren ter griffie aangeboden: op diskette of op cd-rom, in papieren vorm waarna ze ingescand worden om opnieuw een elektronische versie te verkrijgen... De werkprocessen bij de griffies zullen binnen afzienbare tijd volledig elektronisch worden aangestuurd.

De plannenmakers zijn ervan overtuigd dat de implementatie van e-justice voor alle partijen alleen maar voordelen zal sorteren: de rechtszoekende komt via het internet op een directe en gebruiksvriendelijke wijze in contact met de

gerechtelijke instanties, gevangenen zullen hun dossier vanuit de gevangenis online kunnen inzien, het optimaliseren van de hybride informatiehouding bij de griffies en parketten zal niet alleen leiden tot een optimaler primair proces maar ook tot structureel veel lagere kosten (de vermindering van de zoektijd is een van de belangrijkste verlagingen in kosten). Buiten het elektronisch dossier zullen nog andere ICT-initiatieven gevolgen hebben voor de organisatie van de werkprocessen en voor de archiefvorming bij de rechterlijke macht. Hier kan gedacht worden aan de toepassing van spraaktechnologie bij de redactie van processen-verbaal, aan de ontwikkeling van één uniforme jurisprudentie-(data)bank met de platformafhankelijke XML-standaard³⁶ en van expert- en knowledgesystemen gericht op het beheer van relevante documentatie in specifieke vitale domeinen zoals het strafrechtelijk beleid, de bestrijding van het zwaar banditisme en de mensenhandel. Er lopen ook projecten om betalingen op de rechtbank elektronisch te verrichten³⁷ en om de computers van circa 1227 notaris-kantoren aan te sluiten op het register van hypotheek en op de lijsten van onbewoonbaar verklaarde woningen³⁸.

DE GEVOLGEN VAN EGOV

Gevolgen voor de burger en de bedrijven

Egov biedt tal van maatschappelijke voordelen. De dienstverlening van de overheid en de interactie met de burger zullen sneller, eenvoudiger en volledig interactief verlopen met transactiemogelijkheid: de burger moet niet meer aanschuiven aan één of meerdere loketten om een bewijs X of een attest Y te verkrijgen, krijgt duidelijke uitleg op de deskundige website, kan herhaalde malen de websites raadplegen. Als overheidsdiensten A en B toegang hebben tot elkaars gegevens, dan spaart dit de burger tijd, geld en veel ergernis³⁹. Egov helpt de digitale

kloof met de burger te dichten en leidt tot een meer democratische of transparante besluitvorming (cf. het begrip 'het glazen stadhuis'). De elektronische toegankelijkheid van overheidsinformatie bevordert democratische controlemogelijkheden op het bestuur. Critici waarschuwen echter voor de sociale gevolgen van Egov. Internet-onkundigen dreigen uit de boot te vallen. Lang niet iedereen is ingenomen met het virtuele imago van de overheid, vertrouwd met elektronisch documentenbeheer of overtuigd van de betrouwbaarheid van het internet. Voorlopig wordt ervoor geopteerd Egov te zien als een bijkomende toegang tot de overheid.

Gevolgen voor de instellingen en hun personeel

Plannenmakers hopen dat door Egov de overheid efficiënter, flexibeler, productiever, klantvriendelijker en beter geïnformeerd wordt. Een groeiende interactiviteit (langs elektronische weg) tussen burger en overheid maakt dat er hoge eisen gesteld worden aan de bedrijfsprocessen. Egov, en vooral de '24 uur per dag'-dienstverlening, veronderstelt een grondige herstructurering van de overheid volgens de functionele vragen van burgers en bedrijven. De schotten tussen diensten vallen weg of vervagen. Nieuwe uitdagingen zijn het tijdig informeren en opleiden van ambtenaren, zowel in de frontoffice als in de backoffice. De frontoffice is het virtuele gezicht van de overheid, het elektronisch loket, de balies waar de diensten aangeboden worden. In sommige gevallen (bijvoorbeeld bij het ondernemingsregister) zullen taken van de frontoffice door de overheid uitbesteed worden aan private, onafhankelijke organisaties die door de overheid erkend zullen worden. Een tweede uitdaging vormt de organisatie van de backoffice, of het beheer van de interne communicatie, de organisatie van het elektronisch dataverkeer, het beheer van de grote gegevensbestanden waar informatie over burgers en bedrijven wordt

opgeslagen en die vanuit verschillende diensten opvraagbaar zijn. Beheer van het digitaal archief houdt in: aandacht voor beveiliging, bewaking van authenticiteit en integriteit van de informatie, vastlegging en duurzame bewaring van de informatie én haar contextgegevens.

Egov leidt eveneens tot aanzienlijke juridische werkzaamheden⁴⁰ voor het opstellen van samenwerkingscontracten tussen instellingen, de aanpassing van sectorale regelgevingen die nog te veel toegesneden zijn op papieren documenten en schriftelijke communicatie en ten slotte het oplossen van juridische problemen bij de toepassing van informatietechnologie, juridische problemen die bij de verschillende fasen van de levenscyclus van de gegevens kunnen opdoemen (bij het creëren, opslaan, bewerken, transport en beschikbaar stellen van gegevens)⁴¹. Deze juridische aspecten van de ICT-implementatie bevinden zich in een zestal domeinen of kaderen in zes bronnen van wet- en regelgeving waarmee de archivaris beroepshalve vertrouwd is: de digitale archivering, de schriftelijkheidsvereisten (het juridisch bewijs), de openbaarheid, de privacy, de beveiliging en het intellectuele eigendom.

Gevolgen voor de archivistiek

De gevolgen van Egov voor het vakgebied van de archivaris, maar ook voor het historisch bedrijf, kunnen nog moeilijk ingeschat worden. De redenen hiervoor liggen voor de hand.

Vooreerst is er de gebrekkige en niet-gecoördineerde informatie. Op het federale niveau bijvoorbeeld is er geen centrale portaalsite met de stand van zaken van de Egov-implementatie in België. De beste informatiebron lijkt ons nog de parlementaire vragen en antwoorden te zijn die ook via het internet geraadpleegd kunnen worden⁴². De complexiteit van onze staatsstructuur is niet bevorderlijk voor het bewaren van een totaaloverzicht. Ook de

deelgebieden nemen Egov-initiatieven. In het toepassingsveld van Egov zijn vele actoren actief en op federaal niveau zijn er, zoals vermeld, drie ministers bevoegd.

Ten tweede is er het probleem van de snelheid waarmee de pletwals van de Egov 'door onze structuren dendert'. De kloof tussen de archivaris en het selecte kransje van Egov-technici, de informatici van de FOD's⁴³, experts in overheidscommunicatie⁴⁴ en webmarketeers wordt groter. Soms wordt de indruk gewekt dat de archivaris enkel achter deze (snel)trein aanhinkt met het opgeheven wijsvingertje appellerend voor meer aandacht voor de digitale documenten met archiefwaarde ('het cultuurhistorisch belang'). Wij worden door de realiteit ingehaald. Wie ervan overtuigd is dat de archivaris proactief handelt, gelooft in fabels of is cynisch.

Ten derde moeten we toegeven dat de archivaris als informatieprofessional in dit segment van het overheidshandelen totaal afwezig is. Op het federale niveau bijvoorbeeld wordt het Rijksarchief vergeten of genegeerd en niemand schijnt zich bij Fedict of andere Egov-organisaties om de Archiefwet en de draagwijdte van deze wetgeving te bekommeren. Van de in maart 2000 opgerichte Nationale Gemengde Commissie met betrekking tot de Informatiemaatschappij, samengesteld uit vertegenwoordigers van verschillende ministeries, van de deelgebieden en de bedrijven, maakt niet één archivaris deel uit. Archivarissen zijn ook afwezig in de vele werk- en stuurgroepen van Fedict voor de programmatie van systeeminfrastructuur en standaarden. In het buitenland hebben de nationale archiefdiensten wél een reële inbreng. Het volstaat hier te verwijzen naar de rol van de Direction des Archives de France (DAF) bij de ontwikkeling van het elektronisch dossier en bij de archivering van databanken van de rechterlijke macht in Frankrijk. Nog in Frankrijk worden archivarissen nauw betrokken bij de redactie van uitvoeringsbesluiten van de belangrijke wet in

verband met de aanpassing van het bewijsrecht aan de informatietechnologie (Loi portant adaption du droit de la preuve aux technologies de l'information et relative à la signature électronique; *Journal officiel* van 13 maart 2000). In Nederland heeft de Rijksoverheid het afgelopen jaar enkele opgemerkte evenementen georganiseerd in verband met informatiebeheer in het digitale tijdperk waarbij de problematiek van de digitale duurzaamheid vooraan op de agenda stond⁴⁵.

OPDRACHTEN VOOR DE ARCHIEF-DIENSTEN

Al zijn lang niet alle gevolgen van Egov te overzien en te voorspellen, dit nieuwe model van dienstverlening van de overheid houdt voor de archiefdiensten een aantal opportuniteiten in. We zetten ze even op een rij.

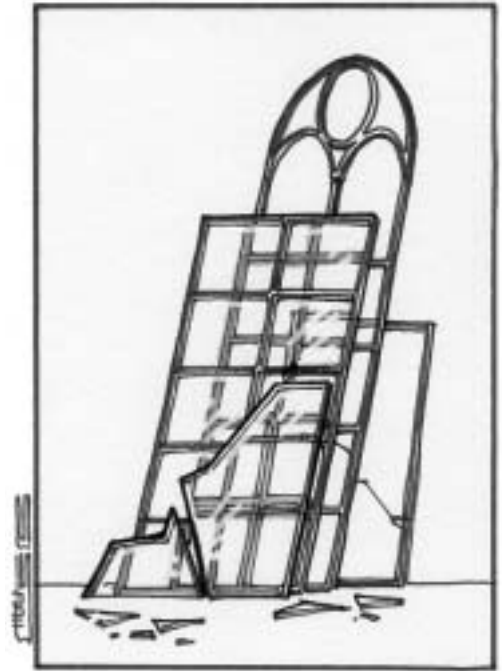
1. De Belgische archiefdiensten moeten zich (nog) meer aansluiten bij wetenschappelijke programma's, zowel op nationaal als op Europees niveau, rond de uitbouw van de informatiemaatschappij. Het David-project (Digitale Archivering bij Vlaamse Instellingen en Diensten), een samenwerkingsverband tussen het stadsarchief Antwerpen en de Icri van de Katholieke Universiteit Leuven, is hier het lichtend voorbeeld⁴⁶.

2. Er zijn in België nog te weinig archivariissen met een grondige kennis van ICT. De groep collega's die zich uitsluitend inlaten met het bestuderen van richtlijnen en standaarden voor elektronisch archiefbeheer is nog te beperkt. De digitale archivering moet een belangrijk aandachtspunt worden in het curriculum van de archiefopleiding(en). Van zij die zich op dit terrein in het bijzonder hebben bekwaamd (via stages, verhandelingen...) wordt verwacht dat ze niet

alleen artikelen schrijven voor collega's-archivarissen maar ook en vooral voor de vakbladen van de grote schare van informatici⁴⁷, consultants en bouwers van informatiesystemen⁴⁸.

3. Hierbij aansluitend moet aan het curriculum van de informaticaopleidingen in België, naar buitenlands voorbeeld, een module 'digitale archivering, digitale duurzaamheid of bewaren van digitale informatie op lange termijn' toegevoegd worden. Het verdient aanbeveling dat de technici, de telecomingenieurs en consultants die morgen Egov implementeren, al tijdens de opleiding bewust gemaakt worden van de invloed op lange termijn van de digitale informatievoorziening. Zij moeten op de schoolbanken vertrouwd gemaakt worden met de wet- en regelgeving die de werkprocessen van de overheid beïnvloeden (Archiefwet, privacy- en openbaarheidswetgeving...) en gewezen worden op het belang van het uitstippelen van een beleid voor een veilige en duurzame bewaring van e-mails en websites...

4. De archiefdiensten, en het Rijksarchief meer in het bijzonder, moeten zich dringend bezinnen over hun toezichtsfunctie en hoe zij die in de toekomst het best organiseren. De Egov-(r)evolutie kan hiertoe een aanzet vormen. Door Egov vervagen de scheidingslijnen tussen organisaties. Elektronische loketten worden onder één dak gebracht, de binding tussen front- en backoffices wordt doorgeknipt, diensten worden geïntegreerd of gaan op in grote clusters. Organisatiestructuren, bevoegdheden, processen, taken en handelingen van departementen en diensten worden minder of niet langer relevant bij het reconstrueren van de context van het overheidshandelen. Het feit dat alle overheden (van federale overheden tot lokale besturen) als één platform in communicatie willen/

DE ARCHIEVEN VAN HET GLAZEN HUIS?

zullen treden met de burger en de overheid én private organisaties zich aan het organiseren zijn volgens de functionele vragen van de burgers, heeft onmiddellijk gevolgen voor de archivaris die belast is met het documenteren van die samenleving, met het in kaart brengen van het overheidsbeleid en met het prospecteren, selecteren en bewerken van maatschappelijk relevante en cultuurhistorisch waardevolle informatiebronnen. In bepaalde sleutelsectoren zullen functies van het backoffice, waaronder het beheer van het digitale archief, uitbesteed en toevertrouwd worden aan gespecialiseerde private dienstverleners (met een uiteenlopend juridisch statuut: vzw's, vennootschappen...) die hiervoor weliswaar de nodige vergunning of accreditatie zullen ontvangen maar die binnen het huidige wettelijke kader niet verplicht zijn om hun archieven neer te leggen en bij wie het archiefbeheer niet onder het toezicht van het Rijksarchief valt.

5. Archiefdiensten moeten met de overheid rond de tafel zitten:

- om informatie uit databanken en informatienetwerken die hun administratief nut verloren hebben onder voor-

- waarden ter beschikking te stellen;
- om de vastlegging, de conversie en de bewaring te organiseren van e-mails, websites en andere digitale documenten die langdurig bewaard moeten worden;
 - en meer specifiek voor de Gemeenschappen, Gewesten en voor de federale overheid om de oprichting voor te bereiden van een digitaal depot van de overheid, van één of meerdere Trusted Archival Services (Tas), diensten die de elektronisch ondertekende documenten, critical data zoals notariële akten, burgerlijke stand... bewaren, conform de Europese richtlijn van 19 januari 2000 en die in staat zijn om op lange termijn de authenticiteit en de integriteit te garanderen, en aan de klant/gebruiker op zijn verzoek het document beschikbaar te stellen.

Moet voor de federale overheid het Rijksarchief deze taak op zich nemen of wordt hiervoor een afzonderlijke instelling in het leven geroepen? Het Rijksarchief heeft op dit ogenblik noch het gekwalificeerd personeel, noch de organisatorisch-technische mogelijkheden om deze taak op zich te nemen. Dit is ook een politieke kwestie. Sofie Van den Eynde stelde vorig jaar nog in een opgemerkt artikel: *"Private bodies have in the past, already earned a trustworthy position in delivering identification services. There is no reason to believe why they would not be able to provide archival services in the same trustworthy way as well"*⁴⁹.

6. Archiefdiensten moeten de promotie van de digitale handtekening en de ontwikkeling van de wetgeving in verband met de digitale handtekening op de voet volgen. Het op ruime schaal verspreiden van de digitale handtekening heeft onmiddellijk gevolgen voor de opslag en de bewaring van de informatie, ongeacht of het elektronisch ondertekende document 5 minuten of 50 jaar bewaard moet blijven.

7. De sterke groei van de interactieve dienstverlening via het internet maar ook het feit dat websites alsmear meer de traditionele kanalen verdrin-

gen waarlangs informatie wordt verspreid en een steeds grotere rol speelt bij de processen van bedrijfsvoering, verplicht het Belgisch Rijksarchief ertoe een strategie te ontwikkelen om de websites van de federale overheden te archiveren. Het internet is geëvolueerd van een technologie voor tekstuitwisseling tot een interactieve en dynamische cliënt-servertoepassing waarbij documenten met hypertext, multimedia-toepassingen en databanken aan elkaar zijn verbonden. Sommige websites zijn volwaardige archiefdocumenten (in de geest van de Archiefwet) en vormen bijgevolg een onderdeel van het digitale erfgoed. Welke vragen precies gesteld moeten worden bij het uitstippelen van een digitale archiveringsstrategie ten aanzien van websites, werd elders al uitvoerig uit de doeken gedaan⁵⁰. In wezen draait de voorbereiding van elke archiveringsstrategie rond vier fundamentele problemen: de selectie (wat archiveren), de verwerving (overdracht), de (fysieke) bewaring (het vastleggen van de informatie, het beheer) en de beschikbaarstelling (met inbegrip van de juridische implicaties in verband met openbaarheid, privacy, auteursrecht...). Het is de taak van het Rijksarchief om, naar buitenlands voorbeeld, de archivering van websites en gerelateerde documenten, gevormd door de federale overheden ('het Belgische federale web'), op de politieke agenda te plaatsen en erop toe te zien dat het archiveringssysteem aan de vooropgezette kwaliteitseisen beantwoordt.

8. Tenslotte moet ook de archivaris de vraag stellen in welke mate bepaalde aspecten van de toepassing van Egov in strijd is met de wetgeving op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer⁵¹. Persoonlijke gegevens moeten worden verzameld voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden. De overdracht van elektronische gegevens over burgers lijkt niet verenigbaar met de bepalingen van de wet. Bovendien stipuleert de wetgever dat persoonlijke gegevens niet langer bewaard mogen worden dan nodig is voor de verwezenlijking van doeleinden. Rekening

houdend met de snelheid waarmee Egov ingevoerd wordt rijst de vraag of er voor alle gegevens bewaartermijnen werden bepaald en of er voldoende maatregelen genomen worden om bestanden te beschermen tegen niet toegelaten vernietiging of wijziging.

NOTEN

1. Bewerkte tekst van de lezing gehouden op de Dag van de Nieuwste Geschiedenis (Brussel 27 april 2002). Met dank aan Griet Maréchal voor het commentaar bij een eerdere versie van dit artikel.
2. Vgl. <http://www.minbz.nl/e-overheid/print.html>, Prins, J.E.J., *E-overheid: evolutie of revolutie?*, in: *Nederlands juristenblad*, 76 (16 maart 2001); p. 515-520; Robben, F., *E-Government*, in: <http://www.fedict.be> (versie 22 juni 2001); *België on line: 30 voorstellen voor het e-België van morgen: een rapport van de Economische Kring aan de Koning Boudewijnstichting in samenwerking met Arnaud De Meyer*. - Brussel: Koning Boudewijnstichting, 2002. - p. 55-88 (*ICT: een rol voor de overheid?*), Aelbrecht, M., *E-Belgium*. - Tiel: Lannoo, 2001. - 166 p., Carrafiello, L., *De burger is een klant*, in: *De Standaard*, (25 april 2001); p. 10, Vandormael, B., *Digitale brug tussen burger en overheid*, in: *Knack*, (25 april 2001); p. 40-43, Van Sebroeck, H., *E-GOV naar een elektronische overheid in België: E-GOV stadia: buitenlandse benchmarks: Belgische plannen en realisaties: kosten en baten (Federaal Planbureau: economische analyses en vooruitzichten: working paper, 4-01)*. - Brussel, juli 2001 (<http://www.plan.be>) en Groot-huis, M.M. en Prins, J.E.J., *De elektronische overheid en het elektronisch overheidsbesluit: een analyse in het licht van buitenlandse ontwikkelingen*, in: *Computerrecht*, (2002) 2; p. 67-76.
3. Een overzicht van diverse internationale ontwikkelingen in verband met Egov vindt men bij Prins J.E.J. (ed.), *Designing e-government: technological innovation and institutional change*. - Dordrecht: Kluwer Law International, 2001.
4. Op het Belgische web is beperkte informatie beschikbaar over de Egov-strategieën: <http://www.fedict.be> en <http://www.e-regering.be>.
5. Carrafiello, L., *Op. cit.*
6. Van Sebroeck, H., *Op. cit.*; p. 13.
7. Het raadplegen van Gewestplannen (via www.gisvlaanderen.be) bijvoorbeeld.
8. Van Sebroeck, H., *Op. cit.*; p. 22.
9. Deckmyn, D., *E-government: kunnen we erover praten?*, in: *De Standaard*, (8 oktober 2001).
10. http://europa.eu.int/information_society/eeurope/egovconf/index_en.htm (versie

- 26 april 2002).
11. Vgl. <http://www.cevi.be/cevi/producten/Eloket/eloket.htm>, Goubin, E., Plees, Y. en Daems, A., *Digitale steden en gemeenten in Vlaanderen: handleiding*. - Brussel: VVSG & Politeia, 1999. - 200 p., Van Horebeek, I., *Informatie- en communicatietechnologie ten dienste van burgerlijke stand: betere dienstverlening bij het afleveren van akten*, in: *De Gemeente*, (2000) 4; p. 36-39 en Steyaert, J., *Digitale steden en gemeenten: missen we de boot?*, in: *De Gemeente*, (2000) 8/9; p. 20-23. Vermelden we tot slot dat onder leiding van promotor Frank Scheelings zopas aan de interuniversitaire opleiding 'Archivistiek en Hedendaags Documentbeheer' Hermion L'Amiral is afgestudeerd met een verhandeling getiteld *Het documentbeheer als ondersteuningsfunctie bij de digitalisering van lokale overheidsfuncties.: casus: Dienst Openbare Werken bij het Stadsbestuur van Halle*, waarin onder meer duidelijk wordt gemaakt dat Egov een grondige reorganisatie van de gemeentelijke diensten (en van de documentaire informatieprocessen) noodzakelijk maakt.
 12. Steyaert, J., *Op. cit.*; p. 20-23.
 13. <http://www.mijngemeente.be> (met dank aan H. Callens van de VVSG).
 14. De 'DAV' maakt deel uit van de kanselarij van de Eerste Minister.
 15. *Actieprogramma Elektronische Overheid: een efficiëntere en effectievere overheid op de elektronische snelweg*, in: <http://www.minbzk.nl/e-overheid/print.html> (versie 14 maart 2001).
 16. <http://www.fisconet.fgov.be>, <http://www.minfin.fgov.be> en <http://www.just.fgov.be>.
 17. Een kleine 30% van de Vlaamse gemeenten heeft in mindere of meerdere mate een vorm van interactiviteit waarbij het mogelijk is on line formulieren in te vullen en door te zenden.
 18. Wet tot invoering van het gebruik van telecommunicatiemiddelen en van de elektronische handtekening in de gerechtelijke en buitengerechtelijke procedure (B.S., 22 december 2000).
 19. B.S., 29 september 2001.
 20. Telecommunicatie, middenstand, economische zaken, justitie (handelsregisters) en financiën (btw-administratie). Zie verder <http://www.fedict.be/nl/projects/project/kbo/kbo.htm> en *Ondernemingsloket tegen 1 januari operationeel*, in: *De Standaard*, (22 maart 2002).
 21. We laten de Egov-initiatieven van de deelgebieden (Vlaanderen en Wallonië) buiten beschouwing. Voor wat Vlaanderen betreft zie bijvoorbeeld: <http://www.vlaanderen.be> en het interview met de Vlaamse Egov-verantwoordelijke Filip De Graeve in *Dag allemaal*, (24 september 2002); p. 164-165.
 22. Ter vergelijking: twee jaar geleden lanceerde de Nederlandse overheid haar programma Overheidsloket 2000 (OL2000) (<http://www.ol2000.nl>) en keurde de Europese Commissie een lijst goed van twintig essentiële overheidsdiensten aan burgers en bedrijven die via elektronische weg gerealiseerd moeten worden.
 23. In het jargon: PPP of Public Private Partnership. Vgl. De Keyser, S., *Public-Private Partnership (PPP) and E-governement*, in Dumortier, J., Robben, F. en Taeymans, M. (ed.), *A decade of research @ the crossroads of law and ICT*. - Brussel: Larcier, 2001, p. 71-86.
 24. Van Sebroeck, H., *Op. cit.*; p. 44-46.
 25. Vgl. <http://onssrszsls.fgov.be/onssrsz/Egov/nl/index.htm> en *E-government binnen de Sociale Zekerheid*. - 19 p., in: <http://www.sociale-zekerheid.be>.
 26. De invoering van de elektronische identiteitskaart in België werd op 21 juni 2002 officieel voorgesteld (*Nieuwe identiteitskaart is ook stap in e-governement*, in: *De Standaard*, (22 juni 2002)). Medio oktober 2002 werd de bestelling voor 10 miljoen elektronische identiteitskaarten toegewezen. Het contract "voor de aanmaak, de personalisatie, de initialisatie en de verdeling van elektronische identiteits- en verblijfskaarten en de levering van certificatiendiensten" werd onderhandeld door de diensten van de Minister van Ambtenarenzaken en Modernisering van Openbare Besturen (*Contract elektronische identiteitskaart onderstreept voortrekkersrol Zetes*, in: *De Standaard*, (15 oktober 2002), Deckmyn, D., *De kennismaatschappij als boeman?*, in: *De Standaard*, 21 oktober 2002).
 27. De Pauw, G., *Gemeentebesturen meest geschikt om digitale certificaten aan burgers te verstrekken*, in: *De Gemeente*, (2000) 6/7; p. 30-33.
 28. Vgl. met diverse artikelen van Guy Tegenbos in *De Standaard*, (8 juni 2002). Zie verder verschillende websites over de sociale zekerheid: <http://www.sociale-zekerheid.be>, <http://www.rs2.fgov.be> en <http://www.eraanova.be>.
 29. PKI is een versleutelings- of coderingsmethode die bijdraagt tot het waarborgen van de authenticiteit, integriteit en vertrouwelijkheid van elektronische communicatie. Uitgangspunt is dat met sleutelparen, die bestaan uit publieke sleutels en privé sleutels, twee functies kunnen worden uitgevoerd: het zetten van een digitale handtekening en het beveiligen van berichten. Verdere lectuur: Dumortier, J. en Van den Eynde, S., *De rol van de digitale handtekening bij de archivering van elektronische documenten*, in: *Bibliotheek- & archiefgids*, (2001) 1; p. 9-13, Carly M., *De elektronische handtekening en de kennisgeving met behulp van telecommunicatiemiddelen*, in: *Waarvan akte*, (juli 2001) 4; p. 17-23 en bij Storme M.E., *De invoering van de elektronische handtekening in ons bewijsrecht: een inkadering van en commentaar bij de nieuwe wetsbepalingen*, in: *Rechtskundig weekblad*, 41 (9 juni 2001); p. 1505-1525.
 30. Vgl. <http://www.fedict.be/organisation> en <http://www.fedict.be/realisations>.
 31. *Belgisch Staatsblad*, (15 mei 2001).
 32. <http://www.vvsg.be/projecten/DWTC/DWTC-project.htm>.
 33. Vgl.: *E-justitie: een eerste aanzet*, in: *De juristenkrant*, 22 (30 januari 2001) 3; p. 6; <http://www.droit.fundp.ac.be/e-justice/documents.htm>, Laureys, T., Vonckers, J. met medewerking van De Corte, R., onder leiding van Taelman, P., *Project e-justice: verslag werkgroep 2: het in staat stellen van de zaak*. - Gent, februari 2002 en Pouillet, Y. (ed.), *Project e-justice: rapport final: commission IV : droit de la preuve*. - Louvain-la-Neuve. - 20 december 2001.
 34. De notulen van de vergaderingen van de verschillende werkgroepen, alsook de tussentijdse en eindrapporten van het project kunnen geraadpleegd worden op <http://www.droit.fundp.ac.be/e-justice/documents.htm>.
 35. Over het ambitieuze informatiseringsplan van de Belgische justitie (het zgn. Phenixplan) leze men: Brockmans, H. en Leijnse, B., *Pas op: het gerecht wordt efficiënt*, in: *Trends*, (12 sept. 2002); p. 64-68, De Stoop, C., *De e-motie van e-justitie*, in: *Knack*, (18 april 2001) en Adams, E., *'Nu willen we het goed doen'*, in: *Knack*, (25 april 2001).
 36. Vgl. <http://www.juridat.be>.
 37. Proefproject elektronisch betalen op rechtbank, in: *Het Belang van Limburg*, (6 juni 2002).
 38. *Gazet van Antwerpen*, (14 mei 2002), Barrezeele, K., *Elektronisch bestuur zit op dood spoor: notarissen doen beklag over zwakke samenwerking van regering met notariaat*, in: *Financieel Economische Tijd*, (10 oktober 2002) en *Elektronisch bodemattest bespaart 5.000 jaar per jaar*, in: *De Standaard*, (4 oktober 2002). Het notariaat volgt de informaticatoepassingen in verband met het ondertekenen, elektronisch verwerken en archiveren van authentieke akten op de voet. Een bijzonder interessante congresbundel in dit verband is *Authenticité et informatique = Authenticiteit en informatica*. - Brussel: Kluwer-Éditions Kluwer-Bruylant, 2000. - 496 p.
 39. Deckmyn, D., *E-government: kunnen we erover praten?*, in: *De Standaard*, (8 oktober 2001) en De Pauw, G., *Wat is e-government, wat kan het voor de burger doen?*, in: <http://www.cevi.be/cevi/Producten/Eloket/faq.htm> (versie 24 april 2002).
 40. Op dit terrein heeft vooral J.E.J. Prins,

- hoogleraar recht en informatisering aan de Katholieke Universiteit Brabant en redacteur van *Computerrecht*, onderzoek gedaan: Prins, J.E.J. en Matthijssen, L.J., *De Digitale overheid en de wet: de juridische kaders voor het gebruik van digitale documenten bij overheden*. - Den Haag-Tilburg: Programma Digitale Duurzaamheid & Centrum voor Recht, Bestuur en Informatisering (Katholieke Universiteit Brabant), 2000 en Prins, J.E.J., *Overheidsinformatisering en recht: de juridische implicaties van digitale informatievoorziening*, in: *Archievenblad*, (april 2001); p. 14-17. Ter vergelijking: Blondiau, P. en Tilman, V., *Création et gestion d'un site internet communal : guide juridique*. - Bruxelles-Namur: Union des Villes et Communes de Wallonie asbl & CRID, 2000 (ook via het internet beschikbaar).
41. Prins, J.E.J. en Matthijssen, L.J., *Op. cit.*
42. Antwoord van de minister van Ambtenarenzaken en Modernisering van de Openbare Besturen op een vraag van Els Van Weert van 4 december 2000 (vraag nr. 17, in: *Kamer van Volksvertegenwoordigers: vragen en antwoorden: 3de zitting van de 50ste zittingsperiode, 2000-2001*, 50 059, 15 jan. 2001, p. 6682-6692) en antwoord van dezelfde minister op een vraag van Martial Lahaye van 12 maart 2001 (vraag nr. 80, in: *Ibid.*, 50 072, 23 april 2001, p. 8133-8137).
43. De FODs of federale overheidsdiensten zijn opgebouwd rond uniforme takenpakketten en vervingen in de loop van 2002, in uitvoering van het zgn. Copernicusplan, de voormalige federale ministeries.
44. Vgl. <http://www.memori.be>.
45. Enkele recente initiatieven zijn het programma Digiduur van het Nederlands Ministerie van Binnenlandse Zaken (www.digitaleduurzaamheid.nl) en de congressen 'Achter de schermen van de elektronische overheid: informatiemanagement in het digitale tijdperk' (21 november 2001, onder leiding van minister Roger van Boxtel) en 'Behoud van informatie', georganiseerd door het Nationaal Archief op 24 jan. 2002 (onder auspiciën van staatssecretaris Van der Ploeg). Zie Böschen, P., Braad, R. en Jonker, R., *Van regels naar kennis: impressies van het congres 'Behoud van Informatie'*, in: *Archievenblad*, (maart 2002); p. 18-23 en Jonker, A., *Onvermogen op niveau: elektronische overheid*, in: *Archievenblad*, (februari 2002); p. 26-27.
46. <http://www.antwerpen.be/david>.
47. België telt naar schatting 60.000 informatici (<http://www.insea.be> - Insea is de beroepsvereniging van software- en informaticabedrijven).
48. De medewerking van archivariissen aan de *Doxis-newsletter* in Nederland is hiervan een goed voorbeeld.
49. Van Den Eynde, S., *Trusted Archival Services: safety on the Internet*, in: Dumortier, J., e.a., *Op. cit.*; p. 343-364, citaat op p. 357.
50. Zie het grondige rapport van Boudrez, F. en Van Den Eynde, S., *Archiveren van websites*. - Antwerpen-Löwen, april 2002, 104 p. (<http://www.antwerpen.be/david/index2.htm>). Vgl. met Jonker, R., *Websites en de Archiefwet*, in: *Archievenblad*, (maart 2002); p. 24-25.
51. Wery, E. en Dechamps, F., *E-government en de persoonlijke levenssfeer: een moeilijke, maar noodzakelijke toenadering*, in: *R.P.O.-T. (Tijdschrift voor Rechtsactualiteit, Privacy, Openbaarheid en nieuwe Technologie)*, (juli 2001); p. 11-13.

SAMENVATTING

'Administratieve vereenvoudiging', 'transparantie van het overheids-handelen' en een betere 'communicatie met de burger' zijn begrippen die sinds enkele jaren in binnen- én buitenland een belangrijke plaats innemen in beleidsteksten en plannen van de overheid, op alle beleidsniveaus. Eén van de middelen om deze doelstellingen te bereiken is het op geïntegreerde wijze aanbieden van diensten via het internet, via zgn. portaalsites. Sinds het aantreden van de huidige Belgische federale regering, in juli 1999, werden in verschillende toepassingsvelden (sociale zekerheid, financiën, justitie e.a.) plannen ontvouwd en programma's gestart die de Egov-gedachte in de praktijk moeten omzetten. Dit nieuwe model van dienstverlening heeft niet alleen verstrekkende gevolgen voor de burger maar ook voor de administraties en maatschappelijke actoren die hun bedrijfsprocessen grondig (hebben) moeten herzien. Veranderingen in de informatiehuishouding stellen nieuwe (en in dit geval hogere) eisen in verband met het archiefbeheer. De opdrachten van de openbare archiefdiensten in het algemeen, en van het Rijksarchief in het bijzonder, zijn niet gering. Egov (en andere ontwikkelingen binnen het domein van de ICT) moeten openbare archiefdiensten ertoe aanzetten om (nog) meer te investeren in onderzoeks- en opleidingsprogramma's in verband met digitale archivering, om communicatiekanalen te openen (en te onderhouden) met actoren die binnen Egov actief zijn en om het door de wetgever voorziene toezicht op het archiefbeheer bij openbare overheden te herdenken. Aangezien de communicatie tussen overheden en burgers en bedrijven steeds meer via het internet plaatsvindt moeten digitale archiveringsstrategieën in hoge mate gericht zijn op de selectie en de bewaring van websites.

ABSTRACT

'Administrative simplification', 'transparency of government action' and a better 'communication with the public' are notions that for some years have been reappearing in policy documents and plans at all government levels. One of the means to achieve those objectives is to provide several services on the Internet in an integrated way, by means of so-called portal sites. Since the present Belgian federal government took office in July 1999, plans have been presented and programmes have been started in several fields of application (health insurance, finances, justice...) putting the e-government ideas into practice. This new services model has far-reaching consequences not only for the public, but also for the administrations and social actors who have had to thoroughly revise their business processes or still have to do so. Changes in information processing make new (and in this case higher) demands on the archives management. The tasks of the public archives in general and of the National Archives in particular, are not insignificant. E-government (and other developments within the field of ICT) should urge public archives to invest (even) more in research and training programmes concerning digital archiving, to start (and maintain) communication channels with actors active in e-government and to reconsider supervision on archives management by the public authorities, as prescribed by the legislator. Since communication between the government and the public and companies occurs more and more via the Internet, digital archiving strategies should largely be targeted to the appraisal and the preservation of websites.